

0-6
LET

Brožura pro rodiče

Mluv se mnou a poslouchej mě!

15 návodů jak můžeme podporovat děti,
aby se naučily mluvit

Die Kinderfreunde
WIEN

ČESKO
NĚMECKY

Interreg
Slovakia-Austria
European Regional Development Fund

Interreg
Österreich-Tschechische Republik
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

Interreg
Austria-Hungary
European Union – European Regional Development Fund
BIG AT-HU

Impressum

Vydavatel: Österreichische Kinderfreunde, Landesorganisation Wien, Albertgasse 23, 1080 Wien, Tel. 01/40125, ZVR (IČO): 493711481 • Povolení k užívání díla a adaptace pro zemskou organizaci Österreichische Kinderfreunde, Landesorganisation Wien, projekt BIG „Bildungskooperationen in der Grenzregion“ (BIG – „Spolupráce v oblasti vzdělávání v přeshraničním regionu“) • Adaptace textu a redakce: Dr. Karin Steiner / Dominique Barborik • Adaptace překladu: ALLESSPRACHE.AT • Design: atelier laufwerk • Tisk: Druckerei Walla Ges.m.b.H

Idea a koncepce: Základní obsah této brožury byl vypracován v roce 2008 v rámci programu „Více jazyků. Raná jazyková podpora a vícejazyčnost – výzva pro rodiny a instituce raného vzdělávání“ z pověření spolkové země Vorarlberg. Informace o programu: www.okay-line.at.

Základní obsah: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner Text: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso • Redakce: Eva Grabherr © okay. zusammen leben / Projektstelle für Zuwanderung und Integration (Projektové centrum pro imigraci a integraci), Vorarlberg (Verein Aktion Mitarbeit), Dornbirn, březen 2017

Tato brožura vychází v rámci projektu Interreg BIG „Bildungskooperationen in der Grenzregion“, (BIG - Spolupráce v oblasti vzdělávání v přeshraničním regionu), podporovaného z prostředků EFRE.

Cílem realizace projektu BIG v mateřských školách Wiener Kinderfreunde je pomoci kvalifikovaným pracovníkům, aby děti podporovali při používání vícejazyčnosti a aby vytvořili jazykově vlídné učební prostředí. Použití více jazyků má pro děti vytvořit důvěrně známé jazykové klima, které podporuje tvorbu jazykové a kulturní identity a získání pozitivního sebepojetí u dětí, a také zlepšit využívání jazykového potenciálu kvalifikovaných pracovníků. Projekt chce rovněž upozornit na rostoucí význam vícejazyčnosti a s tím spojené (sociální) výzvy ve vzdělávacích zařízeních.

Mluv se mnou a poslouchej mě!

Milí rodiče!

Se vstupem Vašeho dítěte do mateřské školy, jste udělali Vy i Vaše dítě nový, důležitý krok. Krok, který je vzrušující nejen pro Vaše dítě, ale pravděpodobně i pro Vás jako rodiče. Čas mnoha otázek, čas přemýšlení. Bude se moje dítě cítit v novém prostředí dobře? Najde si kamarády a naučí se novým věcem? Jak mohu správně podporovat svoje dítě i v rodině? Vaše nejistota je v tomto případě zcela oprávněná. Protože víte, že Vás bude Vaše malé dítě při tomto kroku potřebovat, protože prostě ještě neumí vyjádřit spoustu věcí.

Kromě osvojení jazyka, což je jeden z mnoha úkolů, které chceme jako mateřská škola s Vámi sdílet, k nám přichází mnoho dětí s velmi zvláštním pokladem navíc, s dalším jiným jazykem. Také ten chceme spolu s Vámi rozvíjet během pobytu dítěte v mateřské škole.

Víme, že k tomuto tématu mají hodně otázek zejména rodiče, kteří sami nevyrůstají s německým jazykem, nebo německy neumí tak dobře. Jak mohu správně podpořit své dítě v učení nového jazyka? Jakým jazykem mám doma mluvit s dítětem? Jak mohu jazykově podpořit svoje dítě tak, aby se v dětství naučilo němčinu jako druhý jazyk tak, aby bylo později ve škole úspěšné?

Rozsáhlé vědomosti jsme jako „Kinderfreunde“ v současné době získali v rámci projektu EU s názvem „BIG“, ve kterém jde o vzdělávání našich pracovníků v oblasti jazykové rozmanitosti v mateřské škole.

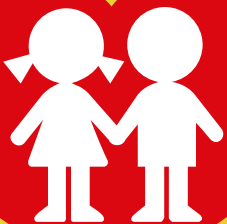
V této brožuře jsme se pokusili shromáždit mnohé otázky rodičů, které se týkají vstupu do mateřské školy, jazykového rozvoje, ale také spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči nebo úlohy mateřské školy. A předem na ně také odpovědět, abychom Vás zbavili starostí a nejistoty před vstupem do další nové fáze Vašeho rodičovství a povzbudili Vás v podpoře Vašeho dítěte během jeho docházky do mateřské školy.

Podporovat děti v jejich rozvoji není tak jednoduché, jak se nás někdy snaží přesvědčit nejrůznější „rodičovští rádci“. Vyžaduje to od Vás hodně pozornosti k dítěti a jeho prostředí, vyžaduje to rozhovory s ostatními rodiči nebo Vašimi důvěrně známými přáteli a pravidelnou výměnu poznatků s těmi lidmi, kteří se starají o Vaše dítě v mateřské škole. Dejme se do toho společně a správně hned od začátku.

A tuto brožuru si přečtete ne jednou, ale několikrát. V brožuře, ale také při rozhovorech s námi, budete znovu a znovu objevovat věci, které Vám mohou pomoci při správné podpoře Vašeho dítěte v prvních letech života.

Hodně radosti s brožurou

Vám přeje „BIG“ – tým Wiener Kinderfreunde

Věděli jste, že ...

můžete cíleně podporovat správný jazykový rozvoj svého dítěte ve věku 0-6 let?

... BĚHEM
TĚHOTENSTVÍ
KAP 1

...V
KOJENECKÉM
& BATOLECÍM
VĚKU
KAP 2-11

...V
PŘEDŠKOLNÍM
VĚKU
KAP 12-15

... BĚHEM
TĚHOTENSTVÍ

Věděli jste, že ...

můžete podporovat správný jazykový rozvoj svého dítěte už během těhotenství?

1.

Ahoj, nemůžete
mě vidět, ale já vás
můžu slyšet!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Už po 4. měsíci těhotenství začíná dítě vnímat hlasy, zejména matčin hlas.
- Melodii mateřského jazyka si dítě zafixuje ještě před narozením. Také hudba a zvuky ho ovlivňují ještě v těle matky.
- Rodiče jsou pro dítě v prvních letech života hlavními jazykovými vzory. Proto je důležité přemýšlet už v průběhu těhotenství o tom, v jakém jazyce nebo snad v jakých jazycích chtějí rodiče mluvit se svým dítětem.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Vyprávějte svému dítěti o světě **už v těhotenství**. Povídejte mu, na co myslíte.

S rozhodováním o tom, **v kterém jazyce** (nebo v kterých jazycích) budete mluvit se svým dítětem **doma**, Vám pomohou následující úvahy:

- > **Mluvte se svým dítětem v jazyce**, v kterém se cítíte dobře a který nejlépe umíte. V tomto jazyce můžete předat svému dítěti také největší slovní zásobu. Tím položíte dobrý základ pro všechny ostatní jazyky, které se bude Vaše dítě ve svém životě ještě učit.
- > Pokud jako rodiče mluvíte dobře **různými jazyky**, je to pro Vaše dítě cenné východisko. Každý z rodičů může mluvit s dítětem jazykem, který lépe ovládá. Vaše dítě má pak dobré jazykové vzory ve dvou jazycích.
- > Ať už se rozhodnete **pro kterýkoli rodinný jazyk**, je velmi důležité aby se Vaše dítě naučilo také **němčinu, jako jazyk této země. Potřebuje dobré znalosti německého jazyka, aby se tady cítilo dobře**, našlo si kamarády a kamarádky a získalo dobré vzdělání. Vaše dítě se může naučit dobře německy, i když s ním doma běžně mluvíte jiným jazykem.

Věděli jste, že ...

Vaše dítě se toho nejvíc naučí, když s ním mluvíte jazykem, který je Vám nejbližší?

2.

Maminčin jazyk je
v pořádku! – Tatínkův
jazyk je v pořádku!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Pro všeobecný i jazykový rozvoj je důležitým základem dobrý citový vztah. Dítě proto může vycítit, jestli s ním rodiče mluví jazykem, v kterém se cítí dobře a jistě.
- Čím lépe mluví rodiče jazykem, který předávají, tím lepší je to i pro jazykový rozvoj dítěte.
- Mluvit dobře mateřským jazykem je ten nejlepší základ pro učení se dalším jazykům. Každý jazyk obsahuje poznatky o světě, které dětem společně s jazykem předáváme.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Mluvte se svým **dítětem v jazyce** nebo dialektu, který **nejlépe umíte**.

Mluvte se svým dítětem hodně a dejte mu také dostatek času, aby mluvilo samo.

Příběhy, písničky a dětské hry **z Vaší vlasti** vyprávějí Vašemu dítěti něco o Vás a Vašem původu. To je důležité, protože **děti potřebují i tyto kořeny**.

Ukažte svému dítěti **cesty i k jiným jazykům**. Jděte mu příkladem! Pokud máte kladný vztah k jazykům, jazykovému vzdělávání, k péči o Váš jazyk a k německému jazyku, přenesete to i na své dítě.

3.

...V
KOJENECKÉM
& BATOLECÍM
VĚKU

Věděli jste, že ...

sebevědomí je nejlepším základem pro jazykový rozvoj Vašeho dítěte?

Mají mě rádi
takového,
jaký jsem!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Dítě potřebuje k svému rozvoji a tedy i k rozvoji řečových dovedností především pozornost rodičů. Musí zažívat a cítit, že ho milují a přijímají, aby se mohlo rozvíjet jeho sebevědomí. Tato energie je klíčem k jeho rozvoji.
- Dítě potřebuje také bezpečí. Pokud rodiče právě nemají čas, mělo by vědět, proč mu zrovna teď nemohou naslouchat a kdy se mu zase budou věnovat. Chce vědět, proč něco musí být nebo proč to není možné.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Každodenní život Vám nabízí spoustu příležitostí pro komunikaci s dítětem a navázání rozhovoru. Měli byste s tím začít už **od prvního dne života**.

Povídejte mu, co s ním právě děláte. Reagujte na jeho zvuky a ukažte mu, že **z nich máte radost**.

Neutěšujte dítě na neurčitou dobu. To ho znejistí. **Dodržujte sliby**, které mu dáte.

Naslouchejte svému dítěti, mluvejte s ním a chvalte ho! Nechejte dítě vyprávět, co zažilo. Nechejte ho domluvit a nepřerušujte ho.

Věděli jste, že ...

pro děti není náročnější, když vyrůstají v dvojjazyčném nebo vícejazyčném prostředí?

4.

V hlavě mám místo i na dva nebo VÍC jazyků!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Děti mohou bez problémů vyrůstat se dvěma nebo více jazyky – miliony dětí žijí v zemích, kde se používá v každodenním životě několik jazyků. Vývoj dítěte tím neutrpí žádnou škodu.
- Vícejazyčné děti se vyvíjejí stejně jako jednojazyčné – a sice rozdílně. Některé začínají mluvit brzy, jiné později, některé mluví hodně, jiné málo.
- Jazykový rozvoj dítěte je dynamický. Dítě je stále na cestě, učí se nové věci a začleňuje staré. Míchání jazyků je součástí tohoto vývoje.
- Pozornost a rozhovor s lékařem nebo odborníkem je na místě tehdy, když dítě delší dobu nedělá žádné pokroky nebo přestane mluvit.
- Jestliže děti vyrůstají s více než jedním jazykem, potřebují vědomou podporu ve všech jazycích. Rodiče mohou mnoha různými způsoby přispět k tomu, aby to jejich děti úspěšně zvládly.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Vychováváte dítě ve svém rodném jazyce, jako je turečtina, bosenština/chorvatština/srbština, kurdština, ruština, španělština ... a jazykem okolního prostředí je němčina?

> Pak hodně mluvíte s dítětem **Vaším jazykem**. Udržujte však také kontakty s rodinami v sousedství, v kterých se mluví německy. Podporujte své dítě při hledání německy mluvících kamarádů a kamarádek. Nechejte své dítě chodit do dětských skupin nebo do mateřské školy. **Podporuje to jeho rozvoj**. Čím dříve bude v kontaktu s německy mluvícími dětmi, tím rychleji a snadněji se naučí druhý jazyk.

Vy jako rodiče mluvíte dvěma jazyky dobře?

> Pak se může dítě naučit „**jazyk maminky**“ a „**jazyk tatínka**“. Dbejte na to, aby existovala **jasná jazyková pravidla**. Zejména pro malé děti je to důležité. Maminka s ním mluví „jazykem maminky“ a tatínek „jazykem tatínka“. Dítě si tak může spojit určitý jazyk s určitou osobou. To mu pomůže, **aby si jazyky v hlavě jasně uspořádalo**.

(Používání jazyků může být uspořádáno i podle situací: V každodenním životě se mluví jedním jazykem, při večeři nebo u domácích úkolů nebo také při vyprávění „pohádky na dobrou noc“ druhým jazykem. Tomuto způsobu se říká „vytváření jazykových ostrůvků“.)

Ať už Vaše dítě vyrůstá s jedním, dvěma nebo třemi jazyky, jedno je důležité v každém případě: **Mluvíte se svým dítětem často, buďte dobří a trpěliví posluchači a chvalte ho!**

5.

...V
KOJENECKÉM
& BATOLECÍM
VĚKU

Věděli jste, že ...

dobře mluvit se mohou naučit jen děti, které dobře slyší? A věděli jste také, že nemluvně při oslovení vyšším tónem reaguje rychleji?

Mluv se mnou a poslouvej mě!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Dobrý sluch je předpokladem pro dobré mluvení. Zdravé nemluvně by si mělo po šesti měsících čím dál víc broukat, napodobovat zvuky a „mluvit samo se sebou“, v opačném případě je nutno znovu zkontrolovat sluch.
- Dokonce i sluchově postižená nemluvnata vydávají v prvních měsících zvuky, ale pak se stále více odmlčují.
- Oslovení o něco vyšším hlasem zvyšuje pozornost kojence. Můžete tak na děťátku vyloudit první úsměv daleko dřív.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Pozorujte svoje dítě hlavně po 6. měsíci života. Vnímá zvuky? Otočí hlavu, když ho zavoláte?

- > Hrací hodiny a chrástítka jsou obzvláště vhodné, aby upoutaly **pozornost dítěte**.
- > Mluvte se svým dítětem často a hodně, pak si také všimnete, jestli **dobře slyší**.
- > Opakujte po dítěti jeho zvuky a broukání. Povídejte i malému kojenci, co s ním právě děláte. Zpěv a rýmováčky milují děti všech věkových kategorií.
- > Po **zánětu ucha** rozhodně jděte s nemluvnětem nebo malým dítětem **na kontrolu**: do rodičovské poradny ve Vašem bydlišti nebo k Vašemu lékaři.

Věděli jste, že ...

jazyk se učí všemi smysly? Nejen slyšet je důležité, ale také dotknout se, vidět, zjistit, vzít do ruky ...

Já sám!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Slyšet, vidět, dotýkat se, pohybovat, pochopit, vnímat pohyb, zažívat gravitaci a ještě mnohem víc pomáhá nemluvněti poznávat svět a začít mu rozumět. Tak rozvíjí své emocionální, duševní a sociální schopnosti i svůj jazyk.
- Vaše dítě pochopí, co znamená „hladké“ nebo „drsné“, když se může předmětu dotknout. „Sladké“ a „kyselé“ se naučí, když může ochutnat jídlo. Rohy a zákoutí může odhadnout, když smí lézt. Tak se vytvářejí v jeho hlavě duševní koncepty, které patří ke slovům.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Berte svoje dítě **často do náručí** a umožněte mu, aby vnímalo doteky jako něco příjemného.

Nechejte své dítě **hrát si s různými předměty**, držet je a pouštět! Dejte mu něco na kousání! Umožněte mu, aby toho co nejvíc **poznalo samo!**

Pokud je o něco starší, nechejte své dítě vyzkoušet **co nejvíc činností**: lezení doma, na hřišti nebo v zahradě, běhání, hraní s pískem a vodou, volání a zpěv, dovolte mu pomáhat s vařením, prostírat stůl, kopat hlínu v zahradě, sázet rostliny. Bude pak brzy **samostatné**. Později mu to **usnadní život ve škole**.

7

...V
KOJENECKÉM
& BATOLECÍM
VĚKU

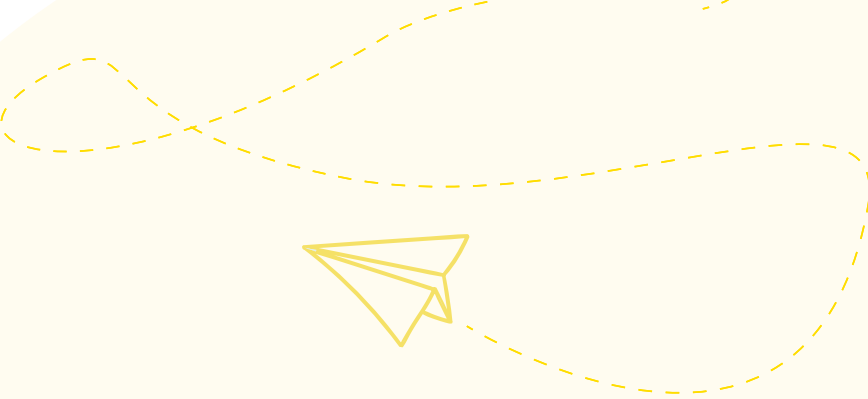
Věděli jste, že ...

existuje souvislost mezi pohybem, hrou, zdravou výživou, zdravými zuby bez kazů a jazykovým vývojem dítěte?

Umím VÍC,
než si myslíte!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Děti potřebují zkušenosti ze hry a z pohybu. Podporovat jazyk znamená umožnit dítěti dostatek pohybu. Mělo by mu být dovoleno skákat, poskakovat, chodit, běhat, tančit , jazyk a pohyb k sobě patří.
- Když se zlepší pohyby dítěte při hře, zejména jemná motorika prstů, pak jsou přesnější i pohyby úst a jazyka.
- Správné postavení zubů je důležité, aby se dítě naučilo správně mluvit. Dobře srozumitelná výslovnost patří k dobrým jazykovým znalostem.

Tipy pro
každodenní život

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Nechejte své dítě chodit po nízkých zídkách, jíst prsty, pít brčkem, foukat do cukrové vaty ... Chodte s ním často na **hřiště** a do **přírody**. **Modelujte s dítětem** a dovolu mu používat nůžky. Když jste s ním, nemůže se mu nic stát. Naučí se přesné pohyby a může rozvíjet svou **představivost**.

Všímejte si **správného postavení zubů**. Dovolte svému dítěti používat dudlík jen do 2 let.

Důležitá je zdravá výživa a něco na „kousání“ mezi zuby.

Vaše dítě by **nemělo pít slazené nápoje**. Vůbec ho na ně nezvykejte!

Věděli jste, že ...

každodenní společné mluvení a hraní přináší obrovský pokrok ve vývoji jazyka?

8.

Budeš si se mnou hrát?

Co na to říkají odborníci? >>>

- Čím více se dítěti věnujete, mluvíte s ním a hrajete si, tím lépe se v jeho mozku vytvářejí struktury a propojení. Tyto struktury a propojení mají rozhodující vliv na jazykový rozvoj dítěte a pozdější učení ve škole.
- Pravidelné poslouchání a mluvení v jednom nebo více jazycích pomáhá dítěti najít pravidla těchto jazyků. Dítě se tak může naučit slova, objevovat gramatiku jazyka a naučit se komunikovat s ostatními správným způsobem. Potřebuje v každém jazyce hodně „potravy“, a proto by toho mělo hodně slyšet a často by mělo mít možnost samo mluvit.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Při **mluvení** a hraní buďte s dítětem **ve stejné výšce očí**. Mluvte na dítě a **s dítětem přímo** – alespoň čtvrt hodinu denně!

Mluvte s ním i při **každodenních činnostech** – například když se zouvá a svléká si bundu, když si obouvá papuče, když mu dáváte čaj, když jde do postele, ... nestačí jen příkazy a rozkazy!

Používejte **rozmanitý jazyk**. Vaše dítě si tak **rozšíří slovní zásobu**. (Například tím, že použijete různá slova pro stejný obsah: hezký, pěkný, krásný, ...)

Říkadla a písničky jsou pro děti v každém věku **skvělým zdrojem** rozvoje jejich slovní zásoby. Pokud si už nevzpomínáte na písničky a říkadla z Vašeho dětství, požádejte své **rodiče nebo starší členy rodiny** nebo si je najděte v nějaké knize. Nebo si **vymyslete** vlastní říkadla a příběhy.

Věděli jste, že ...

dítě se nemá stále opravovat a nutit k opakování?

Nech mě mluvit!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Opravování kazí radost z mluvení. Nejúčinnější technikou je „opravené opakování“.
- Ne vždycky děti ukáží, co umí. Často hodně rozumí, ale mluví ještě málo. Děti potřebují čas, aby začaly růst, stejně jako semínka.
- Když děti vyrůstají se dvěma jazyky, pak může být jeden jazyk rozvinutý více a druhý méně. To se může v průběhu života zase měnit podle toho, co je v určité fázi právě důležité a s kterým jazykem jsou spojeny zážitky. Například u dvojjazyčných dětí se může stát, že ne-německý mateřský jazyk ustoupí do pozadí, když děti navštěvují mateřskou školu, kde se mluví německy, a začnou pro ně být důležití německy mluvící kamarádi.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Pokud Vaše dítě něco vysloví špatně, **opakujte slovo** nebo větu „jen tak mimochodem“ ve správném tvaru. Nenuťte ho k správnému opakování.

Zůstaňte **v klidu**, když nové slovo hned nepoužije.

Bud'te trpěliví! Mluvte s dítětem svým jazykem, i když Vám odpovídá v druhém jazyce. Jestliže dítě vyrůstá s dvěma jazyky, může se totiž stát, že některý z jazyků občas nechce i delší dobu aktivně používat.

Pokud je Vaše dítě v takové fázi, nevyvíjejte na něj žádný tlak, ale **poskytněte mu řadu příležitostí**, aby **aktivně používalo oba jazyky**. Tak to bude správně.

Věděli jste, že ...

předčítání a rozhovor o přečteném jsou velmi důležité formy jazykové podpory a že dobře připravují Vaše dítě na školu?

10.

Přečteš mi
dnes pohádku?

Co na to říkají odborníci? >>>

- Vědecké výzkumy ukazují, že předčítání má už v prvních letech života pozitivní vliv na rozvoj jazyka dětí.
- Předčítání a vyprávění rozšiřuje slovní zásobu dětí. Vytváří dobrý základ pro čtení a psaní, protože psaný jazyk je jiný než mluvený jazyk, a při předčítání dítě poznává a učí se psaný jazyk.
- Děti, které umí poslouchat a převyprávět příběhy, se přitom naučí hodně věcí, které jim budou později ve škole prospěšné: například umět naslouchat, soustředit se, vzpomenout si na události, nová slova, nové větné vzory a mnohem více.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Předčítejte Vašemu dítěti z obrázkových a pohádkových knížek – každý den něco; v jazyce nebo v jazycích, kterými doma s dítětem mluvíte.

V řadě **knihoven ve Vídni** si už můžete půjčit obrázkové a pohádkové knížky v různých jazycích. Zeptejte se v knihovně ve Vašem bydlišti, jestli mají knihy ve Vašem rodném jazyce.

Děti milují rituály! A Vaše dítě také. Pohádka na dobrou noc se může stát rituálem. Děti mají rády, když mohou poslouchat stále stejný příběh, až všemu dopodrobna rozumějí a dokáží ho převyprávět. Podporujte svoje dítě v **převyprávění** příběhů: například motivujícími otázkami.

I když Vaše němčina ještě není moc dobrá, přesto můžete dítěti **předčítat** z obrázkových knížek v němčině.

Také prarodiče a jiné důvěrně známé osoby jsou **dobrymi posluchači a vypravěči příběhů**.

11.

...V
KOJENECKÉM
& BATOLECÍM
VĚKU

Věděli jste, že ...

děti se nejlépe učí při hře a společných činnostech, a ne při sledování televize nebo u počítače?

Televize? Ne, díky! Je o
moc lepší, když si tatínek
a maminka se mnou hrají!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Aby se děti naučily jazyk, musí nejen slyšet zvuky řeči, ale také pochopit význam toho, co bylo řečeno: „Uchopit“ a pochopit, co se stalo.
- Dítě se učí mluvit jen v přímém kontaktu s jinými lidmi: s matkou a otcem, se sourozenci, v širší rodině a později s kamarádkami a kamarády.
- Kvalitní dětské filmy, na které se dívají společně s rodiči, můžeme doporučit. Dlouhé hodiny u televize nebo hraní počítačových her je škodlivé. Děti se přitom téměř nic nenaučí.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Nechte své dítě, aby se **podílelo na každodenním dění**.

Dejte mu příležitost, aby si na nová slova mohlo sáhnout rukama. **Pomoc** při vaření a pečení, hraní si s vodou, pískem a kameny nebo plastelínou jsou mnohem vhodnější **pro podporu vývoje dítěte**, než televize.

Pokud se Vaše dítě dívá na televizi, měli byste vybrat film a mluvit s dítětem **o tom, co se stalo**. Dítě tak lépe rozumí a **naučí se nová slova**.

V knihovnách si můžete **vypůjčit spoustu dobrých her**. Dítěti tak dopřejete **finančně nenáročnou změnu** a nové podněty.

... V PŘEDŠ-
KOLNÍM VĚKU

12.

Věděli jste, že ...

děti se mohou velmi dobře naučit německy, pokud mají brzy kamaráda nebo kamarádku nebo pokud navštěvují dětskou skupinu nebo mateřskou školu?

Chci být i s
jinými dětmi!

Co na to říkají odborníci? >>>

- Dobrá znalost němčiny je pro Vaše dítě důležitá: pro jeho život v Rakousku, pro jeho úspěch ve škole a dobré příležitosti v profesním světě.
- Aby se dobře naučilo německy, potřebuje Vaše dítě různé možnosti slyšet a používat tento jazyk a mít dobrou motivaci. Kamarádky a kamarádi, kteří mluví dobře německy, jsou velmi dobrou motivací.
- Pravidelná návštěva dětské skupiny nebo mateřské školy od tří let dává dítěti čas, aby si upevnilo němčinu, než začne chodit do školy, a aby se připravilo na požadavky školy. I když Vaše rodina nemluví německy, Vaše dítě se může naučit tento jazyk velmi dobře, pokud využije tuto příležitost.

>>> Co konkrétně můžete udělat pro své dítě!

Podporujte svoje dítě, když chce navštívit **kamarádky a kamarády** nebo když je chce pozvat domů. Děti se obvykle **velmi rychle naučí jazyky**, které jsou pro ně v běžném životě důležité.

Přihlaste svoje dítě už od roku a půl do tří let do dětské skupiny nebo do mateřské školy. V tomto věku jsou **na to děti většinou dostatečně zralé** a těší se na nové kamarády a kamarádky, stejně jako na hry a činnosti s ostatními dětmi.

Dokonce i ještě **dřívější návštěva zařízení zaměřeného na péči o děti je možná**, pokud to z profesních důvodů potřebujete, nebo se k tomu rozhodnete z výchovných důvodů.

Jestliže doma mluvíte s dítětem jiným jazykem než je němčina, můžete ho **hravou formou** připravit na němčinu jako nový jazyk, se kterým se seznámí v dětské skupině nebo mateřské škole. Mluvte s ním o tom, vzbudte v něm **zvědavost**, naučte ho jednoduchá slova, která může v novém prostředí potřebovat.

Přesvědčte ho, že je **úžasné**, když bude **umět více jazyků**.

13.

Zvykání chce čas!

- Se vstupem do mateřské školy se Vaše dítě ocitá na začátku **nové, důležité etapy života**. Je to krok z rodiny do nového, cizího světa. Na to si musí každé dítě nejdříve zvyknout.
- Naplánujte si jako rodiče pro fázi zvykání **dostatek času!** Pokud jste již zaměstnáni, doporučujeme dobře sladit první týdny v mateřské škole s pracovní dobou. Můžete také požádat pečující osoby, například prarodiče, aby jim při zvykání pomohly.
- Vzhledem k tomu, že je většinou přijato více dětí, probíhá **zvykání individuálně**.
- Každé dítě má **své potřeby, návyky, vztahy a pocity**. Proto je doba přítomnosti dítěte v mateřské škole v průběhu zvykání každý den znovu dohodnuta mezi Vámi jako rodiči a příslušnou učitelkou.

Důležité kroky zvykání:

1. V prvních dnech dítě doprovázíte a spolu s Vámi se účastní skupinového života. V této fázi je důležité, aby dítě přicházelo do mateřské školy dopoledne, vždy ve stejnou dobu. Tak se vždycky setká se stejnou situací. To mu dodává jistotu a rutinu.
2. Dítě se tak postupně seznámí s osobami, místnostmi, materiály, možnostmi hry a denním režimem.
3. Jakmile to dítě dovolí, dojde po konzultaci s příslušnou učitelkou k prvnímu krátkému odloučení mezi Vámi a Vaším dítětem. Rozlučte se s dítětem jasně a stručně. Potom skupinu opusťte. Zůstaňte však blízko skupiny, například v šatně.
4. Pokud se dítě nechá rozptýlit učitelkou prostřednictvím hry, můžete se v následujících dnech odloučit od svého dítěte na delší dobu. V těchto dnech byste však měli i nadále zůstat v blízkosti nebo mít alespoň možnost rychle přijít, když Vám z mateřské školy zavolají.
5. Pokud dítě dobře zvládá dosavadní odloučení, může být doba prodloužena až na dobu po obědě. Po domluvě s Vámi budou také upraveny situace podle potřeb dítěte, například spaní.
6. Období zvykání je ukončeno, když Vaše dítě důvěřuje učitelce a nechá se od ní utěšit. Pokud dítě pláče, vyjadřuje tím skutečnost, že by Vás raději chtělo mít v mateřské škole. Důležité ale je, aby se Vaše dítě nechalo učitelkou rychle uklidnit a utěšit.
7. Po fázi zvykání proběhne rozhovor s rodiči. Má sloužit k tomu, abyste si v klidu pohovořili o zvykání.

Co na to říkají odborníci? >>>

- Pro vybudování důvěry je na začátku zvykání důležité, aby mohlo Vaše dítě samo rozhodnout, zda se bude seznamovat se skupinou samo, nebo zda by raději zůstalo ve Vaší blízkosti. Netlačte na dítě, aby se od Vás odpoutalo a hned si hrálo s ostatními dětmi. Někdy dítě potřebuje pouze přítomnost jednoho z rodičů, aby získalo „bezpečný přístav“. Může se tak kdykoli stáhnout, když cítí, že je toho na něj moc.
- Při každém odloučení se musíte s dítětem jasně, ale krátce rozloučit. Tak zůstane mezi Vámi zachována důvěra. Aby se bolest z odloučení příliš neprotahovala, je pro dítě pomoc, když mu řeknete „Ahoj“ jen JEDNOU. Pak byste ale měli opravdu odejít.
- Dalším usnadněním zvykání jsou přinesené důvěrně známé předměty, například plyšáci, dudlíky, hračky.
- Pokud má Vaše dítě zvláštní potíže s odloučením od jednoho z rodičů, může být vhodné, aby je doprovázel během období zvykání druhý rodič. Je docela možné, že dítě si zvykne na nové prostředí v doprovodu otce snadněji, než se svou matkou (nebo naopak).
- Děti ihned vycítí nejistotu rodičů. Ta se pak většinou přenáší na děti. Proto si s námi promluvte o všech otázkách a nejasnostech. Informujte nás ráno o zvláštních událostech, například špatná noc nebo přestálé onemocnění o víkendu.

14.

... V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU

Mojí rodiče mě znají nejlépe ...

- Jako rodič jste pro mateřskou školu velmi **důležitým partnerem**, protože znáte své dítě nejlépe. Víte, co rádo jí, jak se uklidní a s čím si rádo hraje.
- Mateřská škola chce s Vámi jako rodiči **úzce spolupracovat**. Existuje mnoho různých forem spolupráce: rozhovory při příchodu nebo vyzvedávání, rozhovory s rodiči v dohodnutých termínech, rodičovské schůzky, rodičovské kavárny atd.
- **Vaše informace pomohou kvalifikovaným pracovníkům** cíleně reagovat na potřeby Vašeho dítěte. Je zcela na Vašem rozhodnutí, co nám sdělíte a o čem s námi chcete mluvit. **Vaše informace považujeme za důvěrné.**
- S kvalifikovanými pracovníky můžete také mluvit o svých nejistotách a problémech spojených s mateřskou školu nebo **o životní situaci rodiny**.
- V mateřské škole také poznáte jiné rodiče. Můžete se i sami **účastnit mnoha aktivit** a vyměňovat si informace nebo konzultovat s pracovníky.
- Mateřská škola se vynasnaží zajistit **tlumočníci nebo tlumočnicka**, pokud to bude nutné. **Úspěšná komunikace** bez jazykové bariéry je pro nás velmi důležitá.

Rodiče a pracovníci v mateřské škole mají jedno společné poslání ve prospěch dítěte. Tvoří výchovné partnerství. Základ spolupráce je upraven ve smlouvě o svěření k dohledu. Jedná se o smlouvu, kterou uzavíráte s Wiener Kinderfreunden. Vedoucí Vaší mateřské školy Vás o ní bude podrobně informovat.

... V PŘEDŠ-
KOLNÍM VĚKU

15.

Pojd'me si hrát,
pojd'me se učit...

- Děti jsou **nadšení objevitelé**. Rozvíjejí svoji **zvědavost** různými způsoby. Dovádějí, cvičí, skáčou, hrají, zpívají, bubnují, malují, stříhají, převlékají se, tvoří, vyprávějí, zkoumají, hádají se, cítí. To vše dělají, aby poznaly svět.
- Všechny tyto formy jsou přístupy k **vlastnímu učení**. Jsou to drobné vzdělávací příběhy, které zachycují různé oblasti dětství: pohyb, tělo, zdraví, jazyk / komunikace, sociální a emoční inteligence, hudba, matematika, životní prostředí, média.
- **Vzdělávací koncepce mateřské školy** je na to zaměřena, a tím podporuje celkový rozvoj dítěte.

Co na to říkají odborníci? >>>

- Vzdělávání zahrnuje celého člověka a jeho cílem je vytvoření základních dovedností v tom nejlepším slova smyslu. Každé dítě si je postupně osvojuje od samého počátku, aby se mohlo podílet na společenském životě.
- Úlohou mateřské školy je podporovat děti v jejich rozvoji, aby se staly odpovědnými a sociálně kompetentními osobnostmi.
- Mateřská škola podporuje jejich zvědavost a zájem o svět. Místnosti jsou zařízeny tak, aby děti mohly samy používat a zkoušet materiál na hraní.
- Pedagogové také sledují, o co se Vaše dítě zvlášť zajímá, a snaží se nabídnout odpovídající aktivity. Zároveň Vaše dítě dostane možnost hrát si s ostatními dětmi a učit se od nich a s nimi.

Návštěva mateřské školy má také pozitivní vliv na rozvoj Vašeho dítěte, například:

- ▷ bude samostatnější
- ▷ získá rozmanité podněty na podporu svého jazyka (na podporu druhého jazyka)
- ▷ naučí se pravidlům díky strukturovanému dennímu režimu
- ▷ cíleně i nevědomě trénuje svoje sociální chování při kontaktu s vrstevníky
- ▷ Děti, které navštěvovaly mateřskou školu po dobu několika let, mají také méně problémů při zápisu do školy. Protože rozmanitá vzdělávací práce je vždy také „příprava na školu“.
- ▷ Stejně tak získáte Vy jako rodiče díky péči o Vaše dítě nové možnosti, například můžete znovu nastoupit do zaměstnání.

A ještě bychom Vám rádi připomněli ...

- Jazyky, do nichž neinvestujeme, se vytrácejí. Jazyk musíme udržovat a používat, abychom ho nezapomněli.
- Pokud začne Vaše dítě chodit do mateřské školy a později do školy, bude pro něj němčina důležitým jazykem. K tomu potřebuje Vaši podporu a pomoc. Ale nezapomeňte udržovat ani jazyk, s kterým Vaše dítě vyrůstalo, na mateřský jazyk nebo jazyk rodiny.
- Ve škole je výuka v mateřském jazyce dobrou možností, jak dál podporovat první jazyk. Informujte se a svoje dítě přihlaste.
- Čtěte sami noviny a/nebo knihy a mluve o nových tématech se svým dítětem! Tak budete Vy i dítě dál rozvíjet Vaše jazyky.
- Motivujte dítě, aby hodně četlo – německy i v jiných jazycích.
- Mateřské jazyky migrantů ve Vídni – turečtina, bosenština/chorvatština/srbština, španělština, italština, ruština a další – jsou ve firmách stále žádanější. Dobrá znalost některého z těchto jazyků, kromě němčiny a angličtiny, může přinést Vašemu dítěti další profesní příležitosti.
- Jazyk je poklad – každý jazyk. Jeho hodnota vzrůstá, čím lépe je rozvíjen a udržován. Dobrá znalost jazyků má dnes zásadní význam pro postavení člověka v profesním životě a ve společnosti.

Instituce a nabídky pro poradenství a podporu rodičů ve Wiener Kinderfreunden a ve Vašem okolí

> **Semináře pro rodiče >>>** T: 01/401 25-54, familienakademie@wien.kinderfreunde.at

V rámci našeho vzdělávání rodičů, které nabízíme ve spolupráci se Spolkovým ministerstvem pro rodinu a mládež, posilujeme sebedůvěru rodičů. Pomáháme jim, aby rozpoznali hodnoty důležité pro jejich rodiny, rozšířili svoje schopnosti vyjednávat, stanovit meze a naslouchat!

> **Interkulturní kavárny pro rodiče a děti >>>** T: 01/401 25-54, familienakademie@wien.kinderfreunde.at

Kvalifikovaní pracovníci nabízejí v Neulerchenfelderstrasse v 16. okrese, v Bohmannhof v 22. okrese a v Nachbarschaftszentrum „friends“ v 2. okrese platformu pro výměnu informací a zkušeností v neformální atmosféře.

> **Výchovné poradenství >>>** T: 01/401 25-33, beratung@wien.kinderfreunde.at

Náš mobilní tým výchovného poradenství mohou využít rodiče, jejichž děti navštěvují mateřskou školu a družinu, a naši pracovníci jako podporu v problémových situacích. Poradenský tým pomáhá při rodinných krizích, výchovných problémech, když dítě potřebuje zvláštní podporu nebo když existuje podezření na použití násilí v rodině. Tato nabídka je pro „naše“ rodiny zdarma.

> **Rodinné poradenství >>>** T: 01/401 25-33, beratung@wien.kinderfreunde.at

Na čtyřech stanovištích ve Vídni nabízejí naše týmy rodinného poradenství (právníci, psychologové, sociální pracovníci atd.) radu a pomoc v problematických situacích. Na rozdíl od výchovného poradenství (pro rodiny, jejichž děti navštěvují naše mateřské školy) je tato nabídka k dispozici všem rodinám ve Vídni.

Jazyk je poklad

– **každý jazyk.** Jeho hodnota vzrůstá, čím lépe je rozvíjen a udržován. Dobrá znalost jazyků má dnes zásadní význam pro postavení člověka v profesním životě a ve společnosti.

*Náš vyškolený tým Vám rád
poradí a pomůže.*